

kierrätetään ja lausumilla on substraatteja (termistä ks. Goodwin 2013) aiemmassa puheessa. Osa Harjunpään analysoimista tilanteista on sellaisia, että vastaavanlaista aiemman puheen välitystä tai selittämistä voi hyvin kuvitella esiintyvän myös yksikielisissä monenkeskisissä keskusteluissa, joissa kaikilla osallistujilla ei ole samanlaista pääsyä keskusteluun tai sen aiheisiin.

Harjunpään teoksen merkitys ei näin rajoitu vain kääntämisen problematiikkaan, vaan se ulottuu myös yleisemmälle tasolle. Monikielisten arkikeskustelujen tutkiminen avaa kiinnostavia näkymiä vuorovaikutuksen reaaliaikaisen eksplikoinnin ilmiöihin, jotka kuuluvat yhtä lailla yksikielisiin keskusteluihin mutta joita ei voi niistä samalla lailla problematisoida, koska vuorovaikutuksen kielelliset keinot ovat jaetut.

OUTI DUVALLO
etunimi.sukunimi@inalco.fr

Kirjoittaja työskentelee INALCOssa (Institut national des langues et civilisations orientales) ja on SeDyL-tutkimusryhmän (CNRS UMR8202, IRD UMR135) jäsen. Hän toimi arvioidun väitöskirjan esitarkastajana.

Lähteet

- ETELÄMÄKI, MARJA 2006: *Toiminta ja tarkoite. Tutkimus suomen pronomininistä* tämä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- GOODWIN, CHARLES 2013: The co-operative, transformative organization of human action and knowledge. – *Journal of Pragmatics* 46 s. 8–23.
- KOIVISTO, AINO – LAURY, RITVA – SEPÄNEN, EEVA-LEENA 2011: Syntactic and actional characteristics of Finnish *että*-clauses. – Ritva Laury & Ryoko Suzuki (toim.), *Subordination in conversation. A cross-linguistic perspective* s. 69–102. Amsterdam: John Benjamins.
- LAITINEN, LEA 2005: *Hän*, the third speech act pronoun in Finnish. – Ritva Laury (toim.), *Minimal reference. The use of pronouns in Finnish and Estonian discourse* s. 75–106. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- PILKE, NINA – KOLEHMAINEN, LEENA – PENTTILÄ, ESA 2015: Luonnollinen kääntäminen, kielenvälitys vai ad-hoc -tulkkaus? Terminologinen näkökulma käännöstieteen reuna-alueille. – *Virtittäjä* 119 s. 318–341.
- SELTING, MARGARET – COUPER-KUHLEN, ELIZABETH (toim.) 2001: *Studies in interactional linguistics*. Amsterdam: John Benjamins.

Väitöstutkimus toimijuudesta toisella kielellä

Aija Virtanen: *Toimijuutta toisella kielellä. Kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillinen suomen kielen taito ja sen kehittyminen työharjoittelussa*. Jyväskylä: Studies in Humanities 311. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto 2017. Johdanto 137 s., artikkelit 97 s. ISBN 978-951-39-7021-5.

Suomea voi nykyään pitää erittäin monimuotoisena yhteiskuntana, jossa asuu ih-

misiä 177:stä eri maasta (Suomen virallinen tilasto 2017). Yhteiskunnan monimuotoistumista tutkitaan useilla tieteenaloilla ja yhä enemmän myös suomen kielen alalla. Aija Virtasen väitöskirja liittyy tähän muutoutumassa olevaan tutkimusperinteeseen keskittymällä työperäistä maahanmuuttoa ja ammatissa vaadittavaa kielitaitoa koskevaan problematiikkaan. Virtasen tutkimus on valmistunut osana laajempaa

Jyväskylän yliopiston hanketta ”Suomi työkielenä: sosiokognitiivinen näkökulma maahanmuuttajien ammatilliseen kielitaitoon” (2011–2013), jossa on Minna Sunin johdolla selvitetty maahanmuuttajien kielenoppimista työelämässä ja ammatillisen kielitaidon tilanteista riittävyttä (ks. Suni 2011).

Virtasen väitöskirja on tapaustutkimus englanninkieliseen sairaanhoitajakoulutusohjelmaan osallistuvien ulkomaalaisten opiskelijoiden suomen kielen kehittymisestä. Kokonaisuus koostuu neljästä vertaisarvioidusta artikkelista sekä yhteenveto-osuudesta, jossa esitellään tutkimuksen tavoitteet ja teoreettiset lähestymistavat, aineistot ja menetelmät sekä eritellään ja pohditaan osatutkimusten tuloksia.

Tekijä asemoi työnsä monitieteiseksi (s. 18). Se on kontribuutio erityisesti soveltavan kielitieteen ja suomi toisena kielenä -tutkimuksen alalle mutta kytkeytyy myös työelämä tutkimuksen, terveystieteen sekä maahanmuuttotutkimuksen aloihin. Teoreettisesti työ sijoittuu ennen muuta sosiokulttuurista kielinäkemystä edustavaan ekologis-sosiokognitiiviseen viitekehukseen ja ankkuroituu siten bahtinilaiseen dialogismiin (ks. Bahtin 1981 [1931–1934]) ja laajemminkin Bahtinin piirissä kehitettyihin ajatuksiin kielestä jaettuna, vuorovaikutuksessa rakentuvana resursina (esim. Linell 1998).

Aineisto ja tutkimuskysymykset

Virtanen on asettanut päätavoitteekseen tarkastella kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden toimijuuden ja ammatillisen kielitaidon tilanteista ja koettua kehittymistä työharjoitteluiden aikana. Tarkemmat tutkimuskysymykset (s. 29) on juonnettu yhtäältä käytännöllisistä ja toisaalta (meta)teoreettisista tavoitteista. Empiiristä tutkimusta kansainvälisistä sairaanhoitajakoulutusohjelmista on ennestään jonkin verran mutta ei kielitieteellisestä näkökulmasta. Virtasen käsit-

telemät, kielitaitoon liittyvät analyysinäkökulmat kattavat sekä yksilöllisiä että yhteisöllisiä lähestymistapoja, joilla hän selvittää, milloin ja millä edellytyksin sairaanhoitajat positoidaan itsenäiseen työhön kykeneviksi ammattilaisiksi. Kysymys on potilasturvallisuudenkin kannalta olennainen, ja se on ollut viime aikoina esillä muun muassa lääkäreiden kielitaitoa selvittäneessä tutkimuksessa (Tervola 2017).

Virtasen väitöskirja on luonteeltaan pitkittäistutkimus, jossa sovelletaan suhteellisen väljästi etnografista otetta. Aineisto on etnografisesti orientoituneelle tutkimukselle tyypilliseen tapaan runsas: se käsittää 39 henkilön haastattelut, 23 tuntia oppituntien havainnointia ja 9 tuntia nauhoitettuja vuorovaikutustilanteita. Ensimmäisessä osatutkimuksessa on lisäksi hyödynnetty sanomalehtiartikkeleita ja verkkokeskusteluita. Ainekset ovat siten moninaiset, ja ne luovat hyvät edellytykset tutkimuskysymyksiin vastaamiselle.

Osatutkimukset

Ensimmäinen osatutkimus (Virtanen 2011) tarkastelee yhteiskunnassa vallitsevia käsityksiä ammatillisesta kielitaidosta ja sen kehittymisestä. Tämän osatutkimuksen aineisto kattaa paitsi satakunta sanomalehtiartikkelia myös runsaat 400 lukijakommenttia kahden päivälehdessä keskustelufoorumeilta sekä yhden kansanedustajan ja yhden suomi toisena kielenä -opettajan haastattelut. Tämän osatutkimuksen aineistoa on analysoitu pääosin dialogisen käsitysanalyysin (ks. Aro 2009) avulla. Kuten tekijä työn yhteenveto-osuudessa toteaa (s. 92), tutkimusartikkeleissa on mahdollista dokumentoida laajasta tutkimuskokonaisuudesta vain pieni osa. Analyysin läpinäkyvyydessä on silti paljon toivomisen varaa. Jää paljolti pimentoon, miten artikkelin moninaista aineistoa on luokiteltu, millainen aineistojen työnjako on ja millaisia havaintoja ja näkökulmia tekijä on joutunut jättämään

käsittelyn ulkopuolelle. Keskeisinä tuloksina journalistisesta aineistosta raportoidaan kielitaidon näyttäytyminen yksilölle kaatuvana vastuuna sekä joko–tai-ilmiönä (kielitaitoa joko on tai ei ole). Julkisesti esillä olevissa käsityksissä ymmärrys kielitaidosta näyttäytyy tutkimuksen mukaan kyllä kontekstisidonnaisena, mutta taustalla näyttää olevan käsitys kielitaidosta pikemmin sanaston hallintana kuin vuorovaikutuksessa oppimisena. Näiden ulottuvuuksien empiiriselle käsittelylle on jäänyt artikkeleissa valitettavan vähän tilaa.

Toisessa osatutkimuksessa (Virtanen 2013) tarkastellaan kielenoppimismotivaation ja kuviteltujen tulevaisuuden minuusien välistä suhdetta kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta. Aineistona on käytetty neljän sairaanhoitaja-harjoittelijan ja heidän ohjaajiensa (kuusi henkilöä) haastatteluja, joiden näkökulmat asettuvat kiinnostavalla tavalla dialogiin. Analyysin seuraamista häiritsee artikkeleissa se, että aineistolainaukset on esitetty ilmeisesti julkaisun käytänteiden mukaisesti pelkästään suomeksi käännettynä ilman alkuperäisiä englanninkielisiä lainauksia. Yhteenvedon liitemateriaaliin alkukieliset lainaukset on kylläkin sisällytetty, ja ne paljastavat joitakin analyytisiä epätarkkuuksia. Artikkelin raivaa kuitenkin kiinnostavasti uutta näkökulmaa kielenoppimisen motivaation ja toimijuuden väliseen suhteeseen tutkimalla, miten tulevaisuuden odotukset heijastuvat motivoituneisuuteen työharjoittelussa. Tässä osatutkimuksessa konkretisoituu se, miten olennaista on, että kansainvälisille opiskelijoille tarjoutuu tilaisuuksia päästä osalliseksi työyhteisöihin ja niiden kielellisiin käytänteisiin. Ne opiskelijat, jotka näkevät tulevaisuutensa Suomessa, ovat yhtäältä huolissaan ulkopuolisuudesta mutta toisaalta auliita hakeutumaan tilanteisiin, joissa tarjoutuu tilaisuus käyttää suomea.

Tutkimuskokonaisuuden ehkä mielenkiintoisimpana ja työn kysymyksenasettelun kannalta kenties tärkeimpänä näyttäytyy

tyy kolmas osatutkimus (Virtanen 2017), jossa käsitellään potilastietojen kirjaamista havainnoinnin avulla. Tutkimuksessa on hyödynnetty metamenetelmänä neksusanalyysia (Scollon & Scollon 2004), jonka kautta kirjaamisen toiminto on määrittynyt tutkimuksen niin kutsutuksi solmukohtaksi. Tutkimuskohdetta tarkastellaan neksuksessa samanaikaisesti yksilön ja yhteisön näkökulmien risteyminä, jolloin vältetään eronteko mikro- ja makrotasoihin Scollonin ja Scollonin viitoittamalla tavalla (vrt. myös Pietikäinen 2012). Osatutkimus fokusoii siihen, kuinka potilastietojen kirjaaminen muodostuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarjoumaksi (*affordance*) kieltä oppivalle. Kirjaamista Virtanen on lähestynyt kahdentyyppisen narratiivisen analyysin sekä vuorovaikutusprojektien (*communicative project*) analyysin kautta (Linell 1998; Suni 2008). Sähköinen potilastietojärjestelmä ymmärretään moniäänisenä kolmantena osapuolena työntekijöiden välisessä vuorovaikutuksessa. Fokusoimalla potilastietojärjestelmään Virtanen pystyy analysoimaan ansiokkaasti kielenkäyttöä yhdenmukaistavia, sentripetaalisia voimia (*centripetal force*; ohjaavat normit) ja toisaalta sentrifugaalisia (*centrifugal*), kielenkäyttöä hajottavia tai uudistavia voimia (tilanteinen variaatio).¹

Kirjaamistoiminnon tarkastelun kautta päästään myös konkreettisesti kiinni kielen ja sen hallinnan merkitykseen, morfeemitasolta lähtien (vrt. myös Kela & Komppa 2011). Tällaista tarkastelua kielentutkija janoaisi enemmänkin. Artikkelin useat analyytiset lähestymistavat vievät tilaa vuorovaikutusprojektien analyysiltä, johon keskittyvä erillinen artikkeli olisi voinut tarjota keskeistä katetta väitöskirjan otsikon lupaamalle kielitaidon kehittymisen tarkastelulle.

1. Tämä Bahtinilta (esim. 1981 [1931–1934]: 270) peräisin olevat käsitteet on usein suomennettu keskihakuisuudeksi ja keskিপাকoisuudeksi (esim. Lähteenmäki 2002: 187).

Neljäs osatutkimus (Virtanen 2016) peilaa toisiinsa osastonhoitajien ja ammattiaineenopettajien sekä sairaanhoitajaopiskelijoiden näkökulmia omaan toimijuuteensa. Tässä osatutkimuksessa tarkastellaan yhtäältä sitä, milloin ammattilaiset positioivat sairaanhoitajaopiskelijat kielitaidoltaan riittävän kyvykkäiksi toimijoiksi, ja toisaalta sitä, millaisten tekijöiden opiskelijat kokevat tukevan oman toimijuutensa ja ammatillisen kielitaitonsa kehittymistä. Analyysin kohteena on neljän osastonhoitajan ja viiden ammattiaineenopettajan haastattelut sekä kahden sairaanhoitajaopiskelijan pitkittäinen haastatteluaineisto. Haastattelukokonaisuudesta ilmenee, että sairaanhoitajaopiskelijoilta odotetaan ”riittävää” suomen kielen taitoa ennen työelämään siirtymistä. Tässä tulee myös esiin, ettei työharjoittelupaikkaa aina nähdä kielenoppimisympäristönä ja että kieltä heikommin taitavien opiskelijoiden niin kutsuttu ekolokero on ahdas: he saavat vähemmän harjoitusta ja kevyempiä haasteita harjoittelussaan kuin suomalaiset opiskelijat. Artikkelin paljastaa lisäksi olennaisen ristiriidan osastonhoitajien ja koulutuksen järjestäjien näkemysten välillä: hoitajien näkökulmasta vastuu opiskelijoiden kielitaidon riittävydestä kuuluisi koulutuksen järjestäjälle, kun taas koulutuksen järjestäjien mielestä suomen kieltä tulisi oppia erityisesti työharjoitteluiden aikana. Tätä kautta tutkimus vahvistaa niitä aiempia tuloksia (Komppa 2015), joiden mukaan vastuun kielitaidon riittävydestä ja kehittämisestä ymmärretään yleisesti olevan nimenomaan yksilöllä.

Kokoava katsaus

Virtasen tutkimus on sekä empiirisesti että teoreettisesti kiinni ajankohtaisissa keskusteluissa soveltavan kielentutkimuksen kentällä ja laajemminkin monimuotoistuvan yhteiskunnan tutkimusalueilla. Analyyttisten lähestymistapojen runsaus ja niiden keskinäinen työnjako ei näyttäydä

osatutkimuksissa aina selkeänä. Silti ei synny epäilystä siitä, etteikö menetelmien ja käsitteiden kirjo olisi harkittua.

Kokonaisuutena Virtasen työ enemmänkin vahvistaa aiempia tutkimustuloksia kuin tuo merkittävästi uusia. Kieli ja kielitaidon kehittyminen ovat tutkimuksessa vähemmän esillä kuin mitä työn alaotsikko antaisi luvan odottaa. Tutkimuksella on kuitenkin ansionsa siinä, miten se onnistuu raottamaan kielen ja työssä oppimisen yhteen nivoutumisen yhteisöllistä luonnetta eri toimijoiden roolien tarkastelun kautta. Virtasen analyttistä otetta luonnehtii tosin empiirinen läpinäkymättömyys, etnografisen analyysin niukkuus ja eräänlainen ujo varovaisuus. Samaan aikaan, kun työ on varsin vahva osoitus tekijän alan tuntemuksesta, hänen oma äänensä jää työssä vaimaksi. Toisin kuin etnografisissa tutkimuksissa yleensä, tutkijan positio kentällä ei käy selvästi ilmi eikä itse havainnointia raportoida muistiinpanojen avulla. Työssä on haluttu antaa ääni tutkitulle kohderyhmälle, mutta sairaanhoitajien äänet jäävät lopulta melko lailla taka-alalle. Ylipäätään lukijaa vaivaa tunne, ettei laajan aineiston koko potentiaali pääse esiin. Työstä ei myöskään käy selvästi ilmi, mikä etnografisen lähestymistavan anti on kyseiselle tutkimukselle.

Sen sijaan teoreettinen keskustelu on työssä ansiokasta. Virtanen on nivonut analyysinsä tyylikkään systemaattisesti ja kattavasti teoreettiseen keskusteluun eksymättä missään sivupoluille. Työn rajausta voikin tässä mielessä pitää hyvin onnistuneena. Virtanen ammentaa useista eri paradigmoista ja pyrkii viemään soveltavaa kielentutkimusta eteenpäin rohkeilla teoreettisilla ratkaisuille. Käsitteiden moninaisuuden vuoksi pohdintaa ja kehittelyä olisi voinut syventää joiltakin osin, esimerkiksi *heteroglossian*, *toimijuuden* ja *motivaation* käsitteiden osalta. Myös tutkimuskentän kriittistä pohdintaa olisi voinut olla enemmän tutkijan oman äänen kautta. Toisaalta neksusanalyysin soveltaminen

tämäntyyppiseen empiiriseen tutkimukseen lukeutuu työn vahvuuksiin. Lukeneisuus ja käsitteellinen kunnianhimo näkyvät, ja monitahoinen tutkimusasetelma pysyy kasassa. Työ on myös hyvin kirjoitettu.

Mitä tästä opimme?

Virtasen tutkimuksen keskeisimpiä viestejä on huomion kiinnittäminen ristiiriitaan, joka vaikeuttaa maahanmuuttajien toimijuutta ja käytännössä työllistymistä: työelämässä maahanmuuttajan kielitaito oletetaan ennalta riittäväksi, siinä missä kielikouluttajien parissa kielitaidon käsitetään kehittyvän jatkuvasti kielenkäyttötilanteiden yhteydessä. Virtasen tutkimus avaakin jatkokysymyksiä niin kielikäsitysten tutkimisen kuin työelämän ja koulutuskäytänteiden kehittämisen suuntaan. Työ tulee lisäksi valottaneeksi sitä koulutuspoliittisesti kriittistä seikkaa, etteivät oppilaitokset ole selvästikään onnistuneet vielä riittävästi opetus suunnitelmiansa todellisessa kansainvälistämisessä. Virtasen työllä onkin ammatillisen koulutuksen ja kielikoulutuksen kentällä implikaationsa, joiden soisi päättyvän laajaan tietoisuuteen ja vakavasti otettaviksi niin koulutussuunnittelun kuin kansainvälistyvän työelämän käytänteiden kehittämisessä.

JOHANNA VAATTOVAARA
etunimi.sukunimi@uta.fi
LENA NÄRE
etunimi.sukunimi@helsinki.fi

Johanna Vaattovaara on suomen kielen apulaisprofessori Tampereen yliopistossa ja Lena Näre sosiologian apulaisprofessori Helsingin yliopistossa. Kirjoittajat toimivat arvioidun väitöskirjan vastaväittäjinä.

Lähteet

- ARO, MARI 2009: *Speakers and doers. Polyphony and agency in children's beliefs about language learning*. Jyväskylä Studies in Humanities 116. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- BAHTIN, MIHAIL 1981 [1931–1934]: Discourse in the novel. – Michael Holquist (toim.), *The dialogic imagination. Four essays by M.M. Bakhtin* s. 259–422. Kääntäneet Caryl Emerson ja Michael Holquist. Austin, TX: University of Texas Press.
- KELA, MARIA – KOMPPA, JOHANNA 2011: Sairaanhoidajan työkieli – yleiskieltä vai ammattikieltä? Funktionaalinen näkökulma ammattikielen oppimiseen toisella kielellä. – *Puhe ja kieli* 31 s. 173–192.
- KOMPPA, JOHANNA 2015: Työnantajan odotukset, työntekijän vastuu ja työyhteisön tuki. Näkökulmia korkeakoulutettujen maahanmuuttajien ammatillisen suomen oppimiseen. – Jyrki Kalliokoski, Karita Mård-Miettinen & Tarja Nikula (toim.), *Kieli koulutuksen resurssina. Vieraalla ja toisella kielellä oppimisen ja opetuksen näkökulmia* s. 168–185. AFinLA-e. Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 8. <https://journal.fi/afinla/article/view/53778> (1.12.2017).
- LINELL, PER 1998: *Approaching dialogue. Talk, interaction and contexts in dialogical perspectives*. Amsterdam: John Benjamins.
- LÄHTEENMÄKI, MIKA 2002: Dialoginen näkökulma kieleen. Mihail Bahtin ja Valentin Vološinov. – Hannele Dufva & Mika Lähteenmäki (toim.), *Kielentutkimuksen klassikoita* s. 179–200. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- PIETIKÄINEN, SARI 2012: Kieli-ideologiat arjessa. Neksusanalyysi monikielisen inarinsaamenpuhujan kielielämäkerästä. – *Virittäjä* 116 s. 410–440.
- SCOLLON, RON – SCOLLON, SUZIE WONG 2004: *Nexus analysis. Discourse and the emerging internet*. London: Routledge.
- SUNI, MINNA 2008: *Toista kieltä vuorovaikutuksessa. Kielellisten resurssien jakaminen toisen kielen omaksumisen alkuvaiheessa*.

- Jyväskylä Studies in Humanities 94.
Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- 2011: Esipuhe. Suomi toisena kielenä työelämässä. – *Puhe ja kieli* 31 s. 137–138.
- Suomen virallinen tilasto 2017. Väestörakenne. Helsinki: Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/til/vaerak/> (16.10.2017).
- TERVOLA, MAIJA 2017: Työelämän näkökulma maahanmuuttajataustaisten lääkärin kielitaitoon. – *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 54 s. 196–208.
- VIRTANEN, AIJA 2011: Käsitteitä kansainvälisesti rekrytoitujen hoitajien ammatillisesta kielitaidosta ja sen kehittymisestä. Mediakeskusteluiden ja asiantuntijan haastattelun analyysia. – *Puhe ja kieli* 31 s. 153–172.
- 2013: Minä sairaanhoitajana. Tulevaisuuden minuudet motivaatiota muokkaimassa. – *Lähivertailuja* 23 s. 403–427.
- 2016: Insights into the agency, positioning and professional Finnish language skills of international nursing students. – *Apples – Journal of Applied Language Studies* 10 (2) s. 63–81.
- 2017: The multivoicedness of written documentation. An international nursing student documenting in a second language. – *European Journal of Applied Linguistics* 5 s. 115–140.

Katsaus pohjoismaisiin sosio-onomastisiin tutkimusaiheisiin

Terhi Ainiala & Jan-Ola Östman (toim.): *Socio-onomastics. The pragmatics of names.* Pragmatics & Beyond New Series 275. Amsterdam: John Benjamins 2017. 231 s. ISBN 978-90-272-5680-5.

Sosiolingvistikseen suuntautunutta nimistötutkimusta on tehty Euroopassa jo noin puoli vuosisataa. Olisikin mitä sopivin aika koota yhteen tähänastisen sosio-onomastisen tutkimuksen teoriaa, metodeja ja tuloksia. Terhi Ainialan ja Jan-Ola Östmanin toimittaman ja kansainvälisen kustantajan julkaiseman teoksen otsikko, *Socio-onomastics: the pragmatics of names*, herättää lukijassa tällaisia odotuksia. Nimestään huolimatta teos ei kuitenkaan tarjoa näin laajaa näkökulmaa sosio-onomastiikkaan ja nimien pragmatiikkaan, vaan kirjaan on koottu pohjoismaisten – suureksi osaksi suomalaisten – tutkijoiden kirjoittamia, tuoreita tutkimusaiheita käsitteleviä artikkeleita. Tässä ei sinänsä ole mitään vikaa, sillä artikkelikokoelma on laadukas ja temaat-

tisesti yhtenäinen. Kirjan nimen vain soisi kuvaavan täsmällisemmin sisältöä: valtaosa artikkeleista käsittelee itse asiassa kielikontaktitilanteissa esiintyvää ja kielikontakteista johtuvaa nimien variaatiota ja muuttumista eri näkökulmista.

Teoksessa on kymmenen artikkelia, joista ensimmäinen on Ainialan ja Östmanin kirjoittama johdantoluku. Sen jälkeen teos on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäisen otsikko on ”Tradition, identity and transmission” (neljä artikkelia) ja toisen otsikko ”The variability of names” (viisi artikkelia). Kirjan toimittajat toteavat ensimmäisen osan artikkeleiden lähestyvän sosio-onomastista tutkimusta perinteisestä näkökulmasta – tätä tosin tarkemmin täsmentämättä – ja samalla rakentavan yhteyttä uusimpiin nimistötutkimuksen suuntauksiin. Erityisesti huomio on nimiin kohdistuvissa asenteissa ja nimien ja identiteettien suhteissa. Toisen osan sisältö keskittyy toimittajien mukaan nimien variaatioon käyttötilanteissa.